

Juli 2009

Total omarbetning av IAS 39 Finansiella instrument, steg 1: Klassificering och värdering

IASB publicerade den 14 juli 2009 det första av tre utkast till förslag (Exposure Draft, ED/2009/7, Financial Instruments: Classification and Measurement) som ska leda till en ny IFRS-standard för redovisning och värdering av finansiella instrument, som ska ersätta dagens IAS 39.

Av de publicerade dokumenten framgår tydligt att den värderingsprincip som IASB i princip anser vara den lämpligaste är verkligt värde. Förslaget går dock inte så långt utan upplupet anskaffningsvärde kommer även fortsättningsvis att tillämpas, under vissa förutsättningar.

Nedan följer en kort sammanfattningen av ändringsförslaget.

Nya regler för klassificering

Utkastet inriktar sig på klassificering och värdering av finansiella instrument. Enligt förslaget ska det endast finnas två kategorier av finansiella tillgångar och skulder;

- finansiell tillgång eller finansiell skuld som värderas till upplupet anskaffningsvärde och
- finansiell tillgång eller finansiell skuld som värderas till verkligt värde.

Det kommer dock att finnas två underkategorier till finansiell tillgång som värderas till verkligt värde. Dessa utgörs av finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen respektive som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Finansiell tillgång eller skuld värderad till upplupet anskaffningsvärde

Enligt förslaget kan en finansiell tillgång eller skuld redovisas och värderas till upplupet anskaffningsvärde bara om vissa förutsättningar är uppfyllda. Är dessa inte uppfyllda ska värdering ske till verkligt värde.

Förutsättningarna för att värdering ska kunna ske till upplupet anskaffningsvärde är att;

- instrumentet har grundläggande låneegenskaper ("the instrument has basic loan features") och
- instrumentet hanteras på basis av instrumentets kontraktuella avkastning ("the instrument is managed on a contractual yield basis").

Enligt förslaget gäller värdering till upplupet anskaffningsvärde samtliga instrument av samma typ om de två ovanstående kriterierna uppfylls.

"Grundläggande låneegenskaper"

Med "grundläggande låneegenskaper" avses avtalsvillkor som ger upphov till betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet vid specificerade tidpunkter. Med ränta avses i detta sammanhang ersättning för pengars tidvärde och kreditrisk.

Kontraktsvillkor som förändrar tidpunkt eller belopp är inte grundläggande låneegenskaper om de inte skyddar långgivaren eller låntagaren.

Hantering på basis av kontraktuell avkastning

Finansiella instrument (t.ex. obligation) hanteras på basis av den kontraktuella avkastningen om de handhas och utvärderas av nyckelpersoner i företagsledningen (enligt definitionen i IAS 24 Närstående) utifrån kontraktuella kassaflöden som uppkommer när man innehar eller utfärdar instrumenten. Om finansiella instrument istället handhas och utvärderas på basis av aktuella marknadsvärden, så kan dessa inte värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Enligt förslaget kommer, om de två förutsättningarna är uppfyllda, en obligation som handlas på en aktiv marknad att redovisas till upplupet anskaffningsvärde, utan att drabbas av de stränga regler som för närvarande gäller vid klassificering som finansiell tillgång som hålls till förfall (held-to-maturity).

Finansiell tillgång eller finansiell skuld som värderas till verkligt värde

Alla andra instrument än de som uppfyller bägge ovanstående kriterier (t.ex. aktier) måste värderas till verkligt värde.

Det är fortfarande tillåtet att frivilligt värdera instrument till verkligt värde (genom "fair value option"), om detta reducerar mismatch i redovisningen, även om de enligt kriterierna ovan annars kan värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Det nuvarande begreppet och kategorin "finansiella tillgångar som kan säljas" (available for sale) finns inte med i förslaget. Men liksom tidigare finns det fortfarande en valmöjlighet mellan att redovisa (realiserade) vinster och förluster på aktier i resultaträkningen eller övrigt totalresultat, förutsatt att aktierna inte innehåller handelsändamål. Detta är emellertid inte längre möjligt för investeringar i skuldinstrument (obligationer etc.).

En väsentlig skillnad mot tidigare är att om man klassificerar aktier, så att förändringar i verkligt värde redovisas i övrigt totalresultat, så ska även erhållna utdelningar redovisas i övrigt totalresultat. Vidare ska inte någon "recycling" göras i samband med att instrumentet säljs (dvs. en ombokning från övrigt totalresultat till resultaträkningen av tidigare redovisade värdeförändringar). Enligt förslaget ska nedskrivningar inte redovisas för aktier vars värdeförändringar redovisas mot övrigt totalresultat vilket innebär att de problem som för närvarande finns kring när nedskrivning ska belasta resultaträkningen försvinner.

De nya reglerna saknar till skillnad från nuvarande, undantag från värdering till verkligt värde av noterade aktier, vars verkliga värden inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt, något som i praktiken kommer att väcka en hel del frågor kring vilken värderingsmetodik som kan eller ska tillämpas för sådana investeringar.

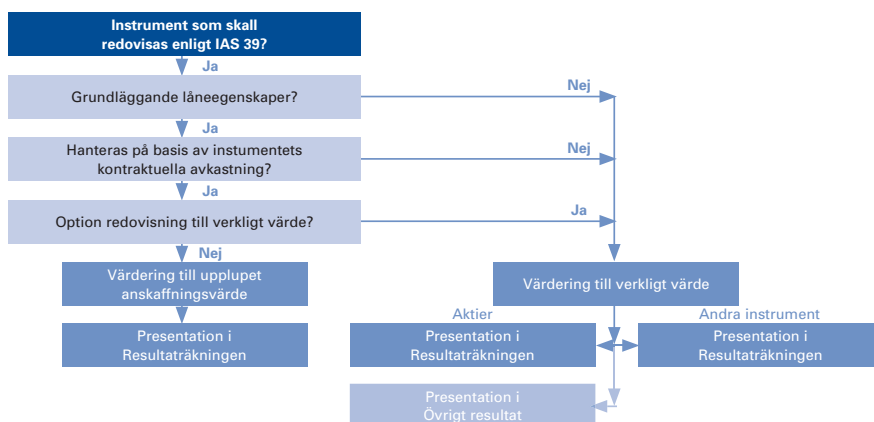
Inbäddade derivat

Derivat som är inbäddade i finansiella instrument ska inte och får inte separeras från värdkontraktet. Nuvarande regler avseende inbäddade derivat, där värdkontraktet inte är ett finansiellt instrument (t.ex. vissa valutakursklausuler i försäljningsavtal), gäller emellertid även i fortsättningen.

Nedskrivningar

Nedskrivningsregler ska endast tillämpas på instrument som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningsreglerna kommer att vara gemensamma för samtliga

Process för att bestämma kategori, värderingsmetod samt presentation i resultaträkning eller övrigt totalresultat

instrument som de ska tillämpas på. Förslag till ny nedskrivningsregel ska enligt IASB's tidplan komma i oktober.

Alternativt förslag

Förutom huvudförslaget som beskrivs ovan, så finns i utkastet även två alternativa sätt för klassificering och värdering av finansiella tillgångar beskrivna, där det ena a. skiljer sig från huvudförslaget genom att vara mer restriktivt vad gäller när redovisning ska få ske till upplupet anskaffningsvärde (måste uppfylla dagens definition av kund- och lånefordran vilket bl.a. kräver att instrumentet inte är handlat på en aktiv marknad) och det andra b. kräver att samtliga finansiella instrument ska värderas till verkligt värde

För de instrument som enligt huvudförslaget får redovisas till upplupet anskaffningsvärde, men som enligt de två alternativa förslagen måste värderas till verkligt värde i balansräkningen, så ska en uppdelning göras mellan en redovisning baserad på upplupet anskaffningsvärde i resultaträkningen och övriga förändringar i verkligt värde i övrigt totalresultat. Enligt ett annat alternativ skulle istället denna uppdelning göras på olika rader i resultaträkningen.

Regler om ikraftträdande samt tillämpningen för första gången

IASB har ännu inte bestämt något datum för när ändringarna i förslaget ska träda ikraft. De förväntar sig dock att en obligatorisk tillämpning inte behöver ske tidigare än 1 januari 2012, vilket också förväntas bli fallet för de övriga planerade förslagen avseende nedskrivningar och säkringsredovisning.

En tillämpning av förslaget från och med 2009 kommer dock att kunna göras frivilligt, något som för tillämpning inom EU, dock kräver att EU-kommissionen hinner göra nödvändiga ändringar i IAS-förordningen i tid innan årsskiftet. Ändringarna ska tillämpas retroaktivt i enlighet med reglerna i IAS 8.

KPMGs frukostseminarier

Ni är varmt välkomna till KPMGs frukostseminarium den 31 augusti 08.30–09.30 på KPMGs huvudkontor Tegelbacken 4 i Stockholm. Då kommer förslaget från IASB avseende klassificering och värdering av finansiella instrument och vad som fram till dess har framkommit kring förändring av nedskrivning och säkringsredovisning att diskuteras. Anmälan kan sändas till therese.ekstrom@kpmg.se gärna före 27 augusti.

KPMG kommer också att anordna frukostseminarier, när de kommande två förslagen avseende nedskrivning och säkringsredovisning publicerats.

Författare:
Anders Torgander
anders.torgander@kpmg.se
Tel: 070-553 92 66

Thomas Jansson
thomas.jansson@kpmg.se
Tel: 070-565 81 06

Informationen i detta material tillhandahålls av KPMG i Sverige endast i syfte att erbjuda våra kunder allmän information och kan inte ersätta professionell rådgivning i enskilda ärenden. Kontakta någon av våra revisorer eller specialister för professionell rådgivning i varje specifikt fall.

© 2009 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative. All rights reserved.